

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

Dariusz Mazur

BK-VII.0520.206.2026

Warszawa, 30 kwietnia 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr **16303** w sprawie *funkcjonowania systemu doręczeń sądowych w Polsce*, którą złożył Pan Poseł Paweł Papke, przedstawiam następujące informacje.

Ad 1

Ministerstwo Sprawiedliwości podziela wyrażoną w interpelacji troskę o zapewnienie obywatelom dostępu do sądu i prawa do obrony swoich praw. W ocenie resortu, nie ma jednak potrzeby zmiany modelu doręczeń sądowych.

O ile faktycznie zdarzają się przypadki nierzetelnego zachowania doręczycieli, którzy wbrew obowiązkowi nie pozostawiają awiza w skrzynce pocztowej, to należy dążyć do poprawy procedur nadzoru w Poczcie Polskiej, a nie do rezygnacji z doręczenia zastępczego, poprzez awizo.

Celem doręczenia zastępczego jest przede wszystkim zapewnienie sprawności postępowania, a co za tym idzie zapobieganie jego obstrukcji poprzez unikanie odbioru

pism. Bez tej regulacji nierzetelni uczestnicy postępowań zyskaliby możliwość znacznego ich przedłużania lub wręcz paraliżowania. Strona, której zależałoby na odsunięciu w czasie wydania niekorzystnego dla niej rozstrzygnięcia, nie odbierałaby po prostu pism sądowych i nie reagowałaby na pozostawiane w skrzynce pocztowej awiza. Powodowałoby to konieczność podejmowania kolejnych prób doręczania jej pism, prawdopodobnie już nie za pośrednictwem poczty, ale woźnego sądowego, komornika lub policji. Wydłużałoby to znacznie czas trwania postępowań i generowało dodatkowe koszty.

Konieczności zapobiegania obstrukcji procesowej towarzyszą regulacje wzmacniające prawa adresatów przesyłek sądowych:

- w procesie karnym tzw. doręczenie pośrednie (np. do rąk dorosłego domownika) może nastąpić tylko wtedy, gdy adresat pisma jedynie chwilowo nie przebywa w mieszkaniu. Ten sposób nie może być jednak stosowany do oskarżonego, jeśli przedmiotem doręczenia jest zawiadomienie o pierwszym terminie rozprawy głównej lub o terminach posiedzenia wyrokowego. Dla tych przesyłek przewidziane jest zamieszczenie na stronie adresowej przesyłki dopisku „do rąk własnych”. Wymienione rozwiązania zmierzają do zapewnienia skuteczności doręczeń, z uwzględnieniem sprawności postępowań i praw procesowych stron.
- nieprawidłowości, które dotyczą doręczenia nie pozbawiają automatycznie strony w postępowaniu karnym możliwości obrony swoich praw. Jeżeli uchybienie terminu do dokonania czynności procesowej wynikało z przyczyn niezależnych (np. z powodu nieprawidłowego dokonania doręczenia zastępczego) uprawniony uczestnik postępowania może zgłosić wniosek o przywrócenie terminu. Ma także możliwość złożenia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia środka odwoławczego.
- w postępowaniu cywilnym można stosować doręczenia przez awizo jedynie w przypadku poprzedniego skutecznego doręczenia pozwanemu pierwszego

pisma w sprawie. A więc wtedy, gdy sąd nie ma wątpliwości co do aktualności adresu pozwanego.

- zgodnie z Kodeksem postępowania cywilnego, jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia, nie odebrał wysłanego pod wskazany adres pozwu, innego pisma procesowego lub orzeczenia wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma, sąd zawiadamia o tym powoda. Przesyła mu odpis pisma sądowego dla pozwanego i zobowiązuje do doręczenia tego odpisu pozwanemu za pośrednictwem komornika. Wzmacnia to istotnie ochronę praw adresatów przesyłek sądowych w postępowaniu cywilnym, ponieważ przy doręczeniu pierwszego pisma procesowego nie ma możliwości doręczenia zastępczego.
- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości *w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym* stanowi, że sąd ma obowiązek wszechstronnie zweryfikować prawidłowość doręczenia, w tym sprawdzić czy awiza (zawiadomienie o próbie doręczenia) rzeczywiście zostały pozostawione w skrzynce adresata. W przypadku wątpliwości lub zakwestionowania doręczenia przez stronę, sąd nie może opierać się wyłącznie na adnotacjach operatora pocztowego, lecz powinien zbadać faktyczny przebieg awizowania.

W związku z zawartym w interpelacji stwierdzeniem, że przepisy dopuszczają pozostawienie zawiadomienia nie tylko w skrzynce pocztowej, ale również w drzwiach mieszkania czy innym widocznym miejscu, co zwiększa ryzyko, że informacja ta nie dotrze do adresata, należy wskazać, że ustawa - Prawo pocztowe nakłada na właścicieli nieruchomości obowiązek umieszczenia w budynkach mieszkalnych skrzynki pocztowej. Niefrasobliwość właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonują nałożonych na nich obowiązków, nie może stanowić argumentu za zmianą przepisów, które dotyczą uznawania pism sądowych za doręczone.

Ad 2

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości nie ma aktualnie potrzeby podejmowania działań legislacyjnych w zakresie doręczeń sądowych. O możliwości wprowadzenia nowych metod weryfikacji prawidłowości pracy doręczycieli przy doręczaniu przesyłek sądowych powinien jednak wypowiedzieć się minister nadzorujący Poczta Polską. Kwestie te nie leżą bowiem w gestii Ministra Sprawiedliwości.

Ministerstwo Sprawiedliwości podejmuje natomiast działania na rzecz coraz szerszego stosowania w postępowaniach sądowych narzędzi elektronicznych:

- w sądach powszechnych funkcjonuje Portal Informacyjny. Ma on na celu ułatwienie stronom postępowania i ich pełnomocnikom dostępu do informacji o stanie spraw oraz o czynnościach podejmowanych w sprawie. Po założeniu konta można łatwo i szybko sprawdzić, na jakim etapie jest postępowanie, jakie czynności zostały wykonane oraz jakie są zaplanowane terminy posiedzeń i rozpraw. Portal informacyjny pozwala również na dostęp do elektronicznej wersji pism sądowych oraz ich drukowanie. Umożliwia to m.in. sprawdzenie jaka korespondencja sądowa została wysłana do adresata. Do Portalu Informacyjnego można zalogować się poprzez stronę internetową¹.
- możliwe jest doręczanie pism procesowych lub innych pism w postępowaniu karnym (wykroczeniowym) w formie elektronicznej - przez umieszczenie ich treści w Portalu Informacyjnym. Aktualnie ta forma doręczeń przewidziana jest tylko dla pism adresowanych do prokuratora, obrońcy lub pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym oraz Prokuratorii Generalnej.
- od 1 czerwca 2026 r. zaczną obowiązywać regulacje, które umożliwią doręczanie pism stronom postępowania karnego przez umieszczenie ich treści w Portalu Informacyjnego. Jeżeli strona dokona wyboru takiej metody, sąd doręczy jej pismo poprzez umieszczenie go w portalu. Nadawca i odbiorca uzyskają

¹ <https://portal.wroclaw.sa.gov.pl/login>

potwierdzenie doręczenia. Nie będzie więc konieczne odrębne wysyłanie pisma pocztą.

Ad 3

Gospodarzami postępowania karnego - w zależności od etapu sprawy - są sąd lub prokurator. Podejmowane przez nich czynności muszą gwarantować, że rozstrzygnięcie sprawy nastąpi w rozsądnym terminie. Tak samo w sprawach cywilnych sąd zobowiązany jest do przeciwdziałania przewlekaniu postępowania. Zgodnie z Kodeksem postępowania cywilnego, sąd powinien dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy.

Czynności procesowe powinny być zatem dokonywane w przepisanych terminach. Jest więc uzasadnione, by to podmiot, który nie dokonał czynności procesowej w określonym terminie był zobowiązany do uprawdopodobnienia okoliczności uzasadniającej przywrócenie terminu. Również w sytuacji, gdy okoliczność taka dotyczy nieprawidłowości związanych z dokonaniem doręczenia.

Doręczenie zastępcze – per awizo, opiera się na domniemaniu, że pismo dotarło do rąk adresata, przy czym jest to domniemanie prawne wrzuszalne. Strona może wykazywać, że pisma nie otrzymała bez swojej winy, przy jednoczesnym złożeniu wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej. Co istotne - do wykazania niezawinionej przyczyny uchybienia terminu wystarczające jest jej uprawdopodobnienie, a nie udowodnienie. Uprawdopodobnienie daje podstawy do oceny wniosku bez konieczności zachowania formalizmu przewidzianego dla postępowania dowodowego. Z drugiej strony zapobiega sytuacjom, w których strona bez żadnych podstaw próbowałaby „przywrócić termin”, np. powołując się na ogólne trudności, bez ich wykazania.

Dlatego nie ma uzasadnionych podstaw do podejmowania działań legislacyjnych, które miałyby na celu zwolnienie strony z obowiązku wykazania, że uchybienie terminu nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur

/podpisano elektronicznie/